

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 43)

„Gazeta” iese în ră-care și.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase ani 5 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 8 franci.
 Se prenumără la toate oficiile postale din țară și din afară și la dl. colecțori.
 Apagamentul pentru Brașov:
 Administrația, piața mare, Târgul Inului Nr. 33 etajul I:
 L: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. s. 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
 Brașov, piața mare Nr. 30.
 Scrierile nefrancate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrimit.
 INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelt, Nachfolger; Anton Oppelt, J. Danneberg, In Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein, Bernat; în București: Agenția Hacas, Succursale de România; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
 Prețul inserțiilor: o serie garonđ pe o colonă 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifi și învoială.
 Reclame pe pagina a 3-a o serie 10 cr. s. 80 bani.

Nr. 233. — Anul LVII.

Brașov, Duminecă, 23 Octombrie (4 Noembrie)

1894.

† Impăratul Alexandru III.

Cel mai puternic, cel mai mare și cel mai bogat împărat din lume, Ţarul Alexandru III al Rusiei nu mai este între cei vii. A trebuit să-și lase împărăția cu milioanele sale de ostași, tronul său, de unde stăpânea cu o putere ne-țermurată peste o sută milioane de supuși, familia sa și totu ce avea mai scump, ca să-și dea și el, muritor, ca noi toți, tributul său nemillosei sorți omenesci.

Lângă cosciugul celui ce, pe câtă vreme a domnit a fost atot-puternic în marea și întinsa sa împărăție, veghează acuma, afară de slugile curții, judecata lumii asupra faptelor, ce le-a săvârșit în viața sa, și întrăbă: ce bine și ce folos a adus acest muritor — căruia prevedința i-a dăruit un tron atât de puternic, — poporului său rusesc, neamurilor celor multe și diferite, care trăiesc împreună cu acesta și omenirii?

Ce bine și ce mulțumire a putut el lăsa după sine în Rusia, când aprăpe în tot timpul domniei sale el însuși nu se simțea sigur de viața sa, între zidurile palaturilor sale păzite de mii de ostași, gendarm și polițist, când, de frica atentatelor celor nemulțumiți cu starea lucrurilor, a așa numitorilor nihilisti, se vedea silit ca în călătoriile sale să așeze cordone în-doite militare pentru paza căile ferate, pe unde trecea trenul împă-rătesc?

Alexandru III avea de sigur cele mai bune intențiuni ca împă-rat, dăr el credea numai în farmecul puterii sale, aștepta bine nu-mai dela poruncile sale și nu vrea să știe de aceea, că supușii săi aveau lipsă de libertate, ca să mai poată respira, nu vedea, că legionul de funcționari, chemați a împlini poruncile sale, nu erau decât nu-

mai o năpaste pentru popor, care din și în și se simțea mai asuprit și nedreptățit de despotismul și volniciile, pe care împăratul nu le cunoștea și nu le putea împiedeca. Câți nevinovați nu gemă astăzi în temnițele Siberiei, pentru că au că-đut jertfă nemilosului absolutism, ce bântuie împărăția rusescă?

Dăr neamurile, ce trăiesc sub sceptrul rusesc, Poloni, Germani, Români, Armeni și a. cum se vor pute bucura de rōdele domniei lui Alexandru, când pe lângă despotismul general, ele mai aveau să su-feră cumplit și în urma sistemului de rusificare cu forța și a persecu-țiunilor religioase, al căror is-vor era devisa Ţarului, ca în im-părăția sa totul să fiă rusesc și ortodocs?

Este lăudat în Europa rēpa-satul Ţar pentru iubirea sa de pace, ce a dovedit-o în tot timpul. Ce folos are însă omenirea și de această pace, când numărul oștiri-lor crește și se'ndoiesc neconten-itu și când cheltuielile pentru sus-ținerea lor stau se'nghiț cu to-tul bunăstarea popōrelor?

Intr'adeveră, grea era poziția lui Alexandru III, care s'a urcat pe tron tocmai după ce tatăl său că-đuse jertfă atentatelor nihiliste. Dăr unde ar sta ađi Rusia și unde ar sta cauza libertății și a dreptății în Europa, dacă acest puternic im-părat ar fi înțeles glasul timpului și ar fi devenit un răđim al ni-suințelor de dreptate și libertate?

Ce n'a făcut tatăl, nu va pute însă să facă fiul său? Mulți în Ru-sia și în Europa speră, că Nico-lae II va nisui să îndrepteze, ceea ce a stricat sistemul de stăpă-nire peste măsură autocrată a tată-lui său.

Mare chiamare, mare rēspun-dere înaintea țării sale și a omen-irei zace pe umerii noului Ţar. Fe-

rice de el, de Rusia și de Europa decât și-o va înțelege și va sci să facă măcaru încâtva destul așep-tărilor întemeiate pe trebuințele timpului luminat în care trăim.

Mōrtea Ţarului.

Pe palatul împărațesc din Livadia s'a arborat stēg negru de jale, și clo-potele catedralelor din Moscva și Peters-burg au vestit alaltăieri, că Ţarul tu-tororū Rusilor și-a dat sufletul Joi la 2 ore 15 min. d. a.

Ţarul a murit! Acest strigăt de durere străbate peste munții și văile a două mari părți din lume, și ecoul lui rēsună jalnic și trist dela Caucasi până la Ural, în marea împărăție rusescă din Europa, ca și în cea din Asia. El stră-bate, străbate în palate și în colibi, și sbōră până la ocele Siberiei, unde gemă nefericitele victime ale jugului rusesc. Bule-vardele strălucite ale Petersburgului sunt îmbrăcate în negru; între zidurile reei și mucegăite ale Mosovei rēsună mii de gla-sură mișcătoare, și murmurul este din găt-lejul de metal al tunurilor, amestecān-du-se printre cântecile funebre ale pro-țitor și miilor de cântăreți vestesc, că domnitorul cel mai puternic al pāmēn-tului va fi dus din palatul său pompost în mormântul negru, de unde muritor nu se mai reintōrce pe lumea acēta.

Agonia.

Miercuri spre Joi Ţarul a petrecut noptea forte neliniștită. Somnul nu-i venia de loc și se plāngea mereu cātră cei ce îl încungiurau, că nu pōte să dōrmă. Toți cei 5 medici stau lângă patul bolnavului; ei ar fi dorit să-i pōtă alina în câtva du-rerile. În odaia unde zăcea Ţarul, se afla și Ţarevna, care se purta cu eroism și adresa mereu cuvinte de mângāere nenocitului ei soț. Bolnavul, care înainte de amēđi era pe deplin la conștiința, arunca priviri de mulțamitā asupra Ţarevnei. La 9 ore a. m. dintr'odat s'aude

un gēmēt timpit eșind din peptul bolnavului. Dr. Leyden chiamă în odaia de-alături pe Ţarevna, și-i spuse, că bōla Ţarului a ajuns în stadiul din urmă și că mōrtea va urma peste câte-va ore. Ţarevna ascultă deslușirile medicului cu multă ab-negațiune și cu incredere în Dumneđu, apoi intră érāși în odaia bolnavului, luā loa lāngă patul lui, de unde nu se mișcă până după-ce mōrtea a închis ochii iubitelui ei bărbat, la 2 ore și 15 mi-nute d. a.

Ţarevna a stors admirațiunea între-gei curți prin curagiul și sângele rece, ce l'a dovedit. În orele grozave, de cari a avut așa de mult parte în săptămānile din urmă, nu și-a pierdut nici pe un moment echilibrul sufletului, curagiul n'a prāsīt o de loc, ba ea a fost, care a mângāiat și a întărit pe cei sdrobiți sufletesc; ea a fost, în tot timpul acesta, stēpul familiei sale mult încercate și adese-ori da espresiune speranței, că Dumneđu va face o minune și va mān-tui viața soțului ei. De câte-ori medicii s'a-propiau de patul bolnavului, Ţarevna încă grābia acolo, fiind-că cunoștea firea nerābduria a bărbatului său, pe care mereu îl ruga și-l îndemna, să sufere cu resig-națiune și să se supunā diufosei și pres-criselor doftorilor învēțați.

Până la orele dintre amēđi, starea Ţarului a rēmas neschimbată; gemetul timpit nu-i încetā de loc; Ţarul mereu cerea apă să bea, și din când în când se plāngea, că-i este frig. Puțin după 12 ore, deodată puterile incep să-i scādă gro-zav de tare, funcționarea inimii aprōpe încetase și respirul i-se intrerupea mereu. Im-prejurimea Ţarului credea deja, că lupta cu mōrtea a urmat, dăr bolnavul își deschise dintr'odat ochii și cu glas abia au-đit își esprimā dorința, să vinā preutul cuminecător. Preutul, care aștepta intr'o odaia vecinā, pāși numai decāt lângă Ţar, și-l binecuvēntā. După acēta intrā preutul din Kronstadt, Ioanū, cu care a vorbit forte mult. Convorbirea s'a urmat asupra māntuirii din lumea cea-laltă și asupra nemuririi sufletului. Apoi a chiamat la el pe Ţarevna și pe copii, lu-

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Ţera nōstrā.

Descriere poporală a Ardealului, de Silvestru Moldovanu. (Urmare.)

Orașul de jos este aședat cu 14-15 metri mai jos decât cetatea *) și stă în tōte părțile în legătură nemijlocită cu ea. Din cetate se cobōră omul în partea de jos pe trepte, pe lângă cari sunt zidite case de sus până jos. Par-tea de jos a orașului se estinde pe ambii termi ai Căbinului, peste cari sunt făcute mai multe biserici romāne, una gr. or. și alta gr. cat., cu școl elementare, apoi Casa de orfan, numită „theresiană”, și zidită pe timpul împărătesei Maria Teresia. Afară de oraș se află spitalul alienaților (de nebun). Acesta e un edificiu mare,

în care sunt internați la 200 de bolnavi din tot Ardēlul, și e provēđut cu scalde, grādină mare și parc. El a fost întemeiat la 1859 pentru țera Ardēlului și e susținut din partea statului.

În Sibiu se află comanda corpului de armatā XII din Ardēl, mai multe biserici, diregētoarele comitatense și judecātorii, gimnasiu de stat cu limba de propunere ungurēcă, apoi mai multe tipografii, fabrici de lumină, de postav, săpun, salamă, patru fabrici de mașine și unelte econo-mice etc.

Clima Sibiului este puțin cam as-pră, din causă, că orașul este aședat în apropierea munților, și e schimbaciōs în urma vântului dela mēđ-đi, care pētrunde prin pasul Turnului-Roșu ca pe o pōrtă, și bate adese-ori cu putere. Mai statornic și liniștit este vremea în lunile de tōmnă.

Pentru Romāni Sibiul este oraș forte însemnat, de ore-ce ei au aici multe așediminte frumoșe și aci își țin adunā-rile cele mai însemnate.

În Sibiu este reședința (scaunul) archiepis-copului și metropolitului Romānilor de legea gr. or. Sibiul a fost designat ca loc

de reședință a episcopilor romāni gr. ori-entali la anul 1783. Inse episcopii Nichitic și Adamoviei au locuit în Reșinar și episco-pul Vasile Moga a fost cel dintāiu, care și-a avut scaunul episcopesc în Sibiu *). Aici se află consistoriul archidiece-san, seu cum amū đice sfatul cel mai înalt bisericesc, care împreună cu archie-piscopul ocārmuiesce pe credincioșii romāni gr. or. din Ardēl în privința spiri-*) Episcopul Nichitic și următorul său Adamoviei, amēdoi sērb de origine, au păstorit biserica romānă gr. or. din Ardēl dela 1783 până la 1796. După mōr-tea lui Adamoviei scaunul episcopesc a rēmas vacant în decurs de 15 ani, până la 1810, când a fost ales și întărit de episcop Ioan Moga și chirotonit la 1811. El a fost, după unire, cel dintāi episcop romān al Romānilor gr. orientali. Ve-chea reședință în Sibiu a fost în casa de sub Nr. 7 din strada Cisnādiei, care acum nu mai există, căci în locul ei s'a edifi-cat un palat nou. Casa acēta a fost prima avere a archidiecesei rom. gr. or. cumpărată la 1819 (respectiv 1821) din o colecț făcută între credincioși; în ea s'a deschis mai întâi seminarul, ér la 1839 a fost prefăcut în reședință.

tuală și îngrijesce de bisericile și școlele lor și de averea archidiecesei. Aici la re-ședința archiepiscopescă, se adunā în fiă-care an, la Dumineca Tomei, frunțașii cre-dincioșilor gr. orientali, preoți și miren, aleși din tōtā țera Ardēlului, după cercuri de alegere, de se sfătuesc și pun la cale cele mai însemnate lucruri bisericesc și școlare. Adunarea acēta anuală se numesc sinonu archidieceșă și se com-pune din 60 de membri (20 preoți, 40 miren) aleși în 20 de cercuri de alegere. Tot în Sibiu se ține din trei în trei ani o altă adunare bisericescă a Romānilor gr. ori-entali, la care se adunā frunțașii tuturor Romānilor de legea gr. orientală, adevă nu numai din archidieceșă (Ardēl), ci și din diececele Aradului și Caransebeșului (Ţera-Ungurēcă și Bānat) ast-fel dec din in-tregra metropoliă aleși érāși după cercuri. Adunarea acēta se numesc congresul națio-nal bisericesc și are 90 membri, (30 preoți și 60 miren).

În Sibiu se află o școlă mai naltă de preoție, seu școlă de teologie, și una pentru învēțatori seu școlă de pedagogia gr. or., fiă-care cu câte-un curs de trei ani.

ându-și în modu mișcătoru rămasu buniu dela ei, *ii binecuvântă pe rând.*

Puțină înainte de 2 ore, cuvintele Ţarului nu se mai puteau înțelege și înainte de a-i veni morțea, se ridică din pat, s'a dat jos și s'aseză într'unu scaun cu brățare.

Lupta cu morțea i-a fost foarte scurtă; ea n'a ținut mai mult, decât *dece secunde.* Bolnavul și-a perdut conștiința, ochii i-s'au instielat, mânilor, cari până atunci răspundeau foarte slabu la strîngerile de mână ale Ţarevnei, acum cădură fără lăcu de putere.

În odaia mortului se făcu o liniște adencă. Medicii se retrăseseră într'unu unghiu alu odăii. Ţarevna îngenunchiă înaintea patului, îmbrățișându genunchii muribundului; la stînga sta Ţarevici, la dreapta profesorul Leyden, care cu o mână prîse mîna stîngă a Ţarului, în cealaltă își ținea orologiul, ca să stabilească punctualu momentul morții.

Ţarul și-a dat sufletul la 2 ore și 15 minute

Din biografia Ţarului.

(1845—1894)

Ţarul *Alexandrovici Alerandru III* s'a născut în 10 Martie 1845, în Petersburg, ca alu doilea fiu alu Ţarului Alexandru II, mortu, seu mai bine dîsu omorit în 13 Martie 1881 printr'unu complot cu bombe alu Nihilistilor. Sub supravegherea contelui *Stroganov*, a fostu educat de consilierul de stat *Grimm* mai ales în doctrinele germane. Studiile juridice și politice le-a luat sub conducerea profesorului universitaru din Moscova, *Pobidonoscev*. După morțea fratelui seu, marele duce Nicolae, întâmplat în 4 Aprilie 1865 la Nizza, elu a fostu recunoscutu srbătoresce de moștenitoru alu tronului rusesc și a fostu numit hatman alu tuturoru oștirilor de Cazacl. La 9 Noemvre 1866 a luat în căsătoriă pe fîca regelui Daniei, Maria Sofia Friderica Dagmar, care a fostu logodnica fratelui seu mai vîrstnicu, și care purta numele de Maria Teodorowna. În timpul răsboiului franco-prusianu din 1870—71, simpatia lui erau pe partea Francezilor, pe cîndu ale tatălu seu pe partea Prusienilor. În răsboiul ruso-românoturcu din 1877—78, corpurile de armată 12 și 13 au fostu puse sub comanda lui și a luat parte la ciocnirile sîngerose dela Sumla și Rusciuc, asemenea și la Plevna.

După fiorosa morțe a tatălu seu, pași pe tronul din Petersburg plinu de temeri și îngrijiri, caci împrejurările nu erau de locu favorabile pentru elu. Manifestul și celelalte documente din timpul acela, date și subscrise de noul Ţar, accenteză îndreptățirea domniei absolute față cu spiritul revoluționar, ce stăpăna atunci în Rusia. Elu își mută locuința în palatul dela Gatsina și aici rămase multu timp în retragere.

Serbările de încoronare s'au făcutu numai doi ani mai târziu, la 27 Maiu 1883,

în Moscova. Prima faptă a domniei sale a fostu numirea generalului Ignatiev la postul de ministru pentru afacerile interne, în locul lui Loris-Melikov, apoi numirea lui Pobidonoscev ca curatoru șefu alu Sfântului Sinod.

Ţarul Alexandru alu treilea intrunea în persona lui calități foarte frumoșe. Era bărbat excelent, părinte iubitoru, capu de familiă crîțătoru și conscienciosu. În purtarea față cu cei ce greșeau, era aspru, nu cunoscea considerațiuni nici concesiuni și nu se lăsa a fi influențat de nime. E mirare, caci într'adeveru elu era de-o inimă foarte bună, era simțitoru și impresionabilu și blîndu de fire.

Dacă se hotăria odată pentru ceva, atunci nimic nu-lu mai putea reține dela împlinirea voinței sale. Elu nu primia sfaturi dela nime și spriginirea pe alții o considera dreptu o atîrnare, de ceea ce se ferea nespustu de multu. Cătu îi sta în putință, ocolea atîngerile cu diplomați din streinătate.

Ţarul Alexandru III considera domnia dreptu o sarcină grea, de care, dacă i-ar fi fostu posibilu, s'ar fi scuturat în fă-care di. Gresesce dera acela, care ar crede, că elu ar fi fostu în inima lui absolutistu. Modesta lui ambiția și mai modestele-i pretensiuni ar fi fostu mulțumite, dacă ar fi pututu să se dedice cu totul cercului strînsu familiaru, dacă ar fi trăit numai pentru soția și copiii sei, pe cari îi încungiura cu caldele rațe ale iubirii sale.

Vestea morții.

Deși se scia înainte, că morțea Ţarului are să urmeze cu siguritate, totuși vestea acasta a produsu pretutinden adencă impresiune.

Pe stradele Petersburgului valuri-valuri de poporū eşiră la glasul lugubru alu clopotelor, cari vesteau morțea celui ce dispunea peste viața asute de milioane supuși. În Petersburg a sunat mai întâiu marele clopot dela biserica catedrală, apoi clopotele dela toate bisericile. În timpu abia de o oră, orașul intregu a îmbrăcatu doliu.

În Viena scirea morții Ţarului a produsu de asemenea adencă impresiune. Mare parte a diareloru au scosu ediții separate, cari erau vîndute foarte tare pe strade și prin cafelele. Deși era srbătoare, la ministeriul de esterne totă sera a fostu o frecuență mare. Poporațiunea vorbește cu recunoștință despre marele mortu, care era iubitoru de pace.

În Berlină, scirea a fostu întâmpinată cu regretu generalu. Ambasada rusescă a fostu încungiurată de mii de omeni, cerendu confirmarea vestei, ce s'a lățit ca fulgerul, despre morțea Ţarului. Săra la 7 ministriul de stat Marschall, s'a dus la ambasada rusescă, ca să-și exprime condolențele.

În Paris vestea morții Ţarului a sositu numai săra la 7 ore. După 1/2 oră o mulțime de mai multe mii de omeni a fă-

cutu o retragere dinaintea ambasadei rusesce, manifestandu în liniște pentru Rusia, er puțin mai târziu *tote diarele franceze au apărut în doliu*, ceea ce a făcutu mare efectu asupra publicului Foile amintesc în cuvinte caldurese bunătatea iubirea de dreptate și lealitatea Ţarului Alexandru III. „*Jour*” dice, că nu e d-stul a-se striga numai: „Ţarulu a murit! Trăescă Ţarulu!”, ci doresce, ca *fulu să fiă vrednicu de tatălu seu*. Ministriul președinte *Dupuy* a trimisu numai decatu o telegramă la Petersburg și Livadia, *esprimandu condolențele și doliulu generalu alu Franciei*. Elu a datu ordinu tuturoru prefecturilor din Franca și Algirū, să arboreze stindarde de doliu pe edificiile statului. Președintele Republicei *Casimir-Perier* și toti ministri s'au prezentat la ambasada rusescă. Pe ziua de ieri a fostu convocat unu consiliu de ministri.

Calea mortului.

Scirea despre morțea Ţarului a fostu telegrafiată imediatu tuturoru curților domitore. Totu pe cale telegrafică s'au luat măsuri pentru transportarea mortului dela Livadia la Petersburg. Cadavrlu va fi dusu pe *yachtulu imperiulu* până la Odessa, până unde ilu va petrece *intregu flota rusescă din Marea-Negră*. S'au luat dispozițiuni totodată, ca tote oștirile din Crimea, să fiă concentrate lângă Livadia pentru a face fostului șefu alu armatei ultimele onoruri militare. La Odessa va aștepta unu trenu separat. Ajungendu la Petersburg, cadavrlu va fi aședat în biserica apostolilor Petru și Paulu.

Noul Ţar Nicolae II.

În urma morții lui Alexandru III, tronul rusesc, *ipso jure*, este ocupat de moștenitorul de tron de până acum, *Nicolae II*. Evenimentulu acesta va fi încunoscițat poporului rusesc printr'unu manifestu, care se va ceti mai întâiu în aula Senatului, unde se înalță tronul imperatoru, tată fiindu consilieru de stat și membru Sinodului. După publicarea manifestului, toti supușii ruși, cari au ajunsu etatea de 12 ani, datorescu supunere și fidelitate noului Ţar.

Cu ziua de 1 Noemvre, de faptu, Ţarul Nicolae II și-a început domnia. La 4 ore d. a. a primitu în capela curții din Livadia jurămîntulu de supunere alu marilor duci și alu celorlalți funcționari militari și civili ai imperiului. La ora 5 buzbuitu de tunuri vestiră, că s'a întâmplat jurămîntulu de supunere.

Foia oficială rusescă publică unu manifestu prin care marele duce *Gheorghe* este declarat moștenitoru de tron.

„Infrățirea româno-maghiară”.

D-lu *V. A. Urechă*, președintele Ligei culturale, ne trimete spre publicare următorea scrisore, ce a adresat' o d-lui Dr. Iosif Rényi din Budapesta:

Onorate Domn!

Înainte de tote rogū să scusezi întârzierea răspunsului meu, punend' o pe comptul circumstanțelor independente de voia mea. Am fostu peste semă ocupat așa, că am neglijeatu totă corespondența mea privată. Astăzi, cînd affu o oră liberă amabilei D-tale scrisori, îmi stă la inimă să răspund între cele mai întâiu.

Precum termin epistola D-tale cu strigarea „*să trăsesc unirea româno-maghiară*”, așa am dorit eu de nu mai puținu de 40 ani, din cei 51 ai vieții mele. Acestu doru sinceru l'am avut și l'am esprimat în numeroșe lucrări ale mele, și-lu vei affa și în ultima mea broșură, ce cu plăcere ți oferu. Durere! realizarea acestui doru a fostu mereu întârziat, de nu înlaturat definitiv. Procedimentele fatale ale șovinismului (ungarū) și ale unei răuînțeleșe *idei de stat* în ultimii ani au compromisu și mai multu frumosul D-tale și alu meu doru.

Scrisorea D-tale însă este o rîndunică, anunțandu primă-văra; imi place a crede acasta, atăt de mare imi este dorul de îndreptare a stărei de lucruri actuale de peste munți. Departe de a mă supera scrisorea D-tale, precum te temi, ea mă face să credū, că se mai găsescu la Budapesta bărbați luminați din juna generațiune, cari să înțelegă, că nu este ură, orî pofta de nelegitimu amestec în cele interne ale Ungariei, care la Bucurescu ne îndemnă să ridicămu vocea în față lumii, în favorea fraților noștri de peste munți. Sunt fericitu, că D-ta ai înțelesu, că la Bucurescu nu se affa *Daco-Romaniști*, ne-amici statului ungurescu, ci bărbați, cari dorescu cu sinceritate infrățirea cu Maghiarii, în interesul propriei și comunei conservări. Însă *acestu infrățire a noastră, a Românilor din România, cu Ungaria, nu este posibilă, pe cătu timpu dureză sistema practicată astăzi în Ardealu.*

Nu umplendu temnițele de Români supuși credincioși ai coronei maghiare, sub acusațiunea, că *vorū să-și conserve naționalitatea și limba — limba ce D-ta cu atăta gentileță o declară frumosă — putem ajunge noi, cești din România, să ne vedem dorul împlinit!*

Bine faci, D-le, să dorescu încetarea șovinismului, și a lucra în acestu sensu e a face pași mari spre soluțiunea crizei și tristelor împrejurări din Ardealu. Te rog să crești, că în asemenea frumosă lucrare vei întelni sinceri și devotați.

Vititorul nostru și alu Maghiarilor este comunu, caci amîndou națiunile stau în calea colosului dela Nordu. Nu o Daco-România de dege, două-spre-dege milioane de locuitori, și nici o Ungariă de aceea valoare ne pōte salva, ci *acea federațiune Carpațo-Balcică*, pe care altă dată cu atăta eloquentă o cerea generalu Turr. Apoi asemenea federațiune nu e posibilă pînă cînd naționalitățile din statul ungarū vorū fi satisfăcute în justele lor reclamiți. Conceptul unu statu ungurescu

Aceste școle sunt frecventate la anu cam de 150 de elevi, cari au locuința în seminarul „Andreianu” din strada măcelarilor, unde se affa și salele de prelegere, biblioteca seminarului și totu ce se ține de școlă.

În Sibiu își are mai departe reședința „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”. Acasta este o însoțire a tuturor Românilor ardeleni, întemeiată la 1861, și are menirea a lăți între Români din Ardelu cultura în deosebitule ei ramuri, sciința de carte, meseriile ș. a., cu unu cuvintu totu ce e bunu, folositoru și frumosu. La ea se pōte face ori-cine membru, plătindu anumite tace la „Asociațiune”, și are mulți membri în totu Ardelul, cari se impartu după ținuturi în mai multe despărțiminte. Din taxele membrilor și din alte dăruri făcute de binevoitorii nemului românescū, însoțirea acasta are adunat o avere frumosă, din venitele căreia se impartu pe fă-care anu stipendii și ajutore la copii săraci, dăruind școli și cu purtare bună dela școle și meserii. Membrii „Asociațiunii”, cari sunt datură, și fă-care după

putință, pentru sprijinirea și înaintarea școlii ei, se adună odată pe anu în deosebite orașe ale țării, ca să vadă, cum se chivernisește averea însoțirii și să pună la cale alte lucruri de ale ei. Adunările aceste sunt împreunate cu srbări foarte frumoșe. Adunarea „Asociațiunii” alege totu la trei ani comitetul ei, care se compune din 12 membri și e datoru a conduce însoțirea și a îngriji de înaintarea și interesele ei. Parțea cea mai însemnată a averei „Asociațiunii”, (precum casa, biblioteca, școla de fete etc.) se affa în Sibiu, și aici este și reședința comitetului ei.

„Asociațiunea” susține o școlă civilă de fete cu internat, cu patru clase, care e cercetată pe anu de 80—90 de elevi. Ea este provăduț cu tote cele de lipsă, după cerințele cele mai noue, și e una dintre cele mai bune școle de fete din Ardelu. Școlă acasta s'a deschis în tōmna anului 1886.

În Sibiu își are reședința comitetul administrativ alu fondului și școlilor foștilor grănițeri din regimentul I. român de grăniț.

Afară de aceste se mai affa în Sibiu multe însoțiri române. Ast-felū este Reuniunea femeilor române, înființată înainte de acasta cu 13 ani; ea are o avere de aprōpe 10 mii de florini, din care susține o școlă elementară de fete, adăpostită în edificiul școlii „Asociațiunii”. Apoi Reuniunea română de agricultură (pentru comitatul Sibiiului), care are de scopu perfecționarea și îmbunătățirea lucrării câmpului în tote ramurile ei. Banca seu institutulu de credit și economii „Albina”, care s'a înființat la anul 1872 cu unu capitalu de 300 mii fl. Ea face o învîrtire (circulațiune) pe anu de peste treideci de milioane florini, și este una dintre cele mai mari bănci ale Ardelului; în Brașov are o sucursală (filială)*. Reuniunea română de cântări, Societatea de lectură seu casina română, Reuniunea sodalilor români etc.

În Sibiu aparū cinci foi române, dintre cari una este organul oficialu alu

„Asociațiunii”, apoi se affa două tipografii române, dintre cari cea mai veche e tipografia archidieceșană gr. orientală, întemeiată la 1850 de metropolitul Anu Șaguna. În Sibiu se affa patru biserici române și la fă-care câte o școlă elementară de copii și copile.

Aici se affa scaunul unu protopopiatu român gr. oriental, de care se compune 29 de parohii și mai multe filii, cu 27 de credincioși, și a unu protopopiatu mână greco-catolicu, la care aparțin de parohii, cu mai multe filii și cu 16 de credincioși.

În Sibiu s'au ținutu mai multe adunări politice înșey nate ale Românilor Ardelu și Țera ungurescă.

Dintre bărbații noștri mari se affa momentați aici: episcopul gr. or. V. Moga (în procădia din „Grōpa”), mortu în 1845, apoi Alexandru Papiu Ilarianu, ericū vestitu, fostu ministru în Români membru alu „Academiei române” din Bucurescu, mortu la anul 1879 în Sibiu elu este înmormentat în cimiterul române și are unu monum

* În anul 1892 circulațiunea (reverimentulu) a fostu 30,267,164 fl. 92 cr. — er venitul curat de 86,437 fl. 37 cr.

o singură naționalitate și limbă, nu este propriu, vai! a facilita și grăbi realizarea federațiunii dorite. Ar mai fi posibilă *Confederațiunea Helvetică*, când una din cele patru limbi și naționalități ar încerca să se impună celorlalte trei? De sigur, că nu!

A studia cu D-ta cestiunea Românilor din Ardeal și Banat, când conducători stau în temnițe, este însă lucru anevoios. Noi cești din România vom binecuvânta pe acei băbrați unguri, cari, precum parî a te dice D-ta, nu se vor sfii de a da o nouă direcțiune curentului greșit al opiniei publice maghiare, și vor substitui sovinișmului înțelepciunea politică, care va face posibilă înfrățirea dintre Români și Unguri de peste munți, pentru a ne aduce și pe noi cești din România la țina dorită, când se vedem posibilă realizarea strigărei:

„Să trăască unirea Româno-Maghiara!“
 Pururea gata a te ceti cu plăcere, când aduci inimei mele speranțe de îndreptare și de potolire a vrajbelor naționale, eu te rog să primesci încredințarea iubirii mele pentru toți cei, cari ca D-ta, se vor decide a lupta pentru triumful conceptului unui *statu polietic și federativ*.

Alu D-tale etc.

V. A. Urechă, Președintele Ligei.

P. S. Nu vedit nief unu inconvenient decă D-tale ți-ar plăce să dai publicitate acestei epistole.

NB. Totu ce certu domnilor unguri, cari mi facu onorea de a-mi aduce scrisori, la cari răspund, este să aibă *onestitatea* când se hotărăscu a-le publica — de a nu-le da trunchiate, oi întregi.

V. A. Urechă.

Noi miniștri germani.

Numirea principelui *Hohenlohe* în înalta funcțiune de cancelar alu împărăției germane și ministru-președinte prusianu, precum și numirea d-lui de *Köller* în postul de ministru de interne alu Prusiei, fiind un faptu independit, credem interesant a da următoarele șchițe biografice asupra acestor băbrați de stat, chiamați în fruntea afacerilor imperiului germanu:

Principele *Chlodwig de Hohenlohe Schillingfürst* (cu numele deplin *Chlodwig Carol Victor*, principe de *Ratibor și Corvey*) s'a născut la 31 Martie 1814. A studiat dreptul în *Göttingen*, *Heldelberg* și *Bonn*. La 1842 a intrat în serviciul statului prusian și ca asesoru la *Breslau* moșteni dela markgrafulu de *Hessa-Rheintels Rotthenburg* domeniulu *Schillingfürst*. Ca senioru feudal, a făcutu parte din parlamentu bavarez, și la 1866 a ajunsu ministru-președinte alu *Bavariei*. Dela 1871—74 a fostu membru alu dietei germane și în urmă vice-președinte. Apoi, ca urmașu alu contelui *Henry Armin*, s'a dusu ambasadoru la *Paris*. În 1878 a fostu unul dintre cei trei plenipotențiaru germani la congresulu

din *Berlin*; la 1880 a ținutu, ca vice-cancelar, locul contelui *Bismark*, er la 1885 a fostu numitu guvernatoru alu *Alsăției-Lotaringiei* în locul *feldmaresalului Manteuffel*, demnitate, în care a statu până la numirea sa actuală de cancelar.

Ernest Mathias de Köller, nou ministru de interne prusianu, s'a născut la 1841 în *Kantreck (Pomerania)* și e fratele mai tineru alu președintelui *Camerei prusiene*.

La 1863 a fostu numitu consilieru provincialu în *Kamrain*, apoi a fostu alesu deputat în camera prusiană, unde s'alaturatului partidului conservator; — la 1887 a primitu postul de prefectu alu poliției orașulu *Frankfurt pe Maiu*. În anul 1889 a fostu numitu sub-secretaru de stat alu ministerului de interne la *Strassburg*. După trecutul seu parlamentar, d. de *Köller* nu e tocmai simpaticu liberalilor. D-lui de *Köller* îi este rezervată ducerea la îndeplinire a măsurilor proiectate de contele *Caprivi* în contra „partidelor răsturnătoare“.

SCRIILE ȚILEI.

— 22 Octomvre.

Istoriculu bôlei Țarului. *Gazeta oficiala* din *Petersburg* publică o comunicațiã din *Livadia*, cu data de 14 (23) Octomvre, care dă istoricul bôlei Țarului de când cu șederea la *Spala*. Acestu comunicat dice, că simptomele îngrijitoare s'au manifestat la *Spala*. Simptomele au scădut mai întâiu la *Livadia* ast-fel: încatu Țarul a pututu să ia parte în piciorle serviciulu divin și să se plimbe cu trasura. Apoi s'au arătat semne de slăbiciune, micșorarea poștei de mâncare și a somnului, slăbiciunea inimei, sporierea albuminei și creșterea oedemei. La 7 (19) pofta de mâncare a fostu mai bună. La 8 (20) somnulu a revenit, producându o întăriri a puterilor. În același timp albumina a scădut. La 9 (21) Țarul s'a împărtașit și s'a simțit mai reîmputernicit. La 10 (22) s'era sositu principesa *Alix*, care a fostu primită în modu solemn, din ordinulu împăratului. O companie de trupe cu musica a făcutu onorurile militare. Vederea principesei, pe care împăratulu o aștepta de multu cu nerăbdare, a causat, pe lângă unu sentimentu de bucurie, o mare emoțiune, de care doctorii s'au temut. Cu tôte acestea, noțtea a trecut fără incidentu. De atunci bôla a prezentat simptome, cari deși nu luau speranța de scăpare, totuș inspirau neliniște. Deși bolnav, Țarul n'a neglijat afacerile statului. Cu tôte acestea, după insistențele doctorilor, a lăsat afacerile curente și espediarea raporturilor pe s'ema marelui duce moștenitoru; însă lua decisiuni în cestiunile importante și iscălea actele.

— o —

Schimbări în Redacțiunea „Dreptății“. În locul d-lui *Dr. Corneliu Diaconovich*, directorulu de până acum alu „Dreptății“,

care s'a retras delu foia, ocupându erăși postul seu de secretaru alu „Albinei“, direcțiunea acestui diaru i s'a încredințat, cu țina de 1 *Novembre* n. c., editorulu și redactorulu responsabilu, d-lui *Dr. Valeriu Branisce*. Aducându-o acesta la cunoștința cetitorilor sei, d-lu *Dr. Branisce*, după ce-și exprimă mulțămia și recunoștința sa pentru conducerea plină de tact și activitate neobosită a fostulu seu șefu, dice între altele: Pășescu fără tēmă în luptă sub standardulu desfășurat alu partidulu nostru național, și mă angajezu solemn a lupta până la ultima consecință în situațiunea, care ni-s'a creată... Acțiunea poporu român, basat pe programulu național, a urmat până acuma pe terenul legal și în cadrulu constituțiunii. Pe acestu teren și în acestu cadru voim să mergem și în viitoru înainte...

— o —

Palatul postelor și telegrafelor în Bucuresci. Alaltăeri s'a serbatu punerea pietrei fundamentale a noului palat alu postelor și telegrafelor. Acesta se clădesce în colțulu stradei *Carol și calea Victoriei*, ocupându unu spațiu de peste două mii metri pătrați. În vederea inaugurării, s'a construit unu pavilionu aranjat cu mult gust, de societatea de construcțiuni. La orele 10 d. *Cesianu*, directorulu postelor, era la fața locului, însoțit de totu personalulu superioru alu postelor și telegrafelor. *Invitații*, în număr de peste 400, șosescu, și între aceștia se observă d-nii ministri, președintele camerei, primarul capitalei, câțiva generali și coloneli etc. La orele 11 șosesce Regele încungiurat de casa civilă și militară. *M. S.* este întâmpinat de d. *Lascaru Catargiu* și d. *Cesianu*, directorulu postelor. Serviciulu religios se începe, oficiându vicarul mitropoliei. După terminarea acestui serviciu, d. *Cesianu*, directorulu postelor, pronunță unu micu discurs, în care arată progresele făcute de acestă importantă instituțiune și inovațiunile, cari s'au adus. Regele răspunde prin câte-va cuvinte, aducându înaltele sale felicitări pentru strălucita și prosperarea acestei importante ramure a administrațiunii țerii. După aceea Regele și apoi cele-lalte persoane semnază pergamentulu, care este pus în fundațiune. La sfirșitul serbării se servește șampania asistenților. La orele 12 Regele se întorce la palat.

— o —

La academiã de drepturi din Eperjes s'au inseris pentru acestu anu scolaru 115 tineri, și anume: 43 în anul primu, 34 în anul alu doilea, 19 în alu treilea și 16 în alu patru-lea. După confesiune, Ungurii îi împartu ast-fel: 47 evang., 34 rom.-cat., 13 israeliți, 9 reformați, 7 greco-catolici și 1 greco-oriental. După naționalitate însă, Ungurii îi classază pe tinerii juriști ast-fel: 104 Maghiari, 8 Germani și 3 Slovaci. Va să dice israeliții, greco-catolicii și greco-orientalii nu-să ni-

căiri. Trebuie, că i-au mâncat vircolacii, cari în acestu casu nu pot fi alții, decât *Maghiarii*. Pe calea acesta sciu Ungurii se-și înmulțesc numărulu, — această înmulțire însă se face numai pe hârtie și când ar fi la vreme de nevoie, puțin li-ar folosi.

— o —

Din Bucuresci ni-se scrie cu data de ieri, 20 Oct. (1 *Noemvre*): Astăzi Maiestatea Sa Regele *Carol* a vizitat *Exposițiunea Cooperatoriloru*, unde a statu două ore. — Pe aici a ninsu ați, d'er forte puțin; este frig mare și de cu s'era a început să bată unu vântu de totu aspru.

— o —

Planulu frontierii dintre România și Ungaria. Deja de câte-va luni s'a început ridicarea planulu frontierii dintre România și Ungaria. Secțiunea I, între *Verciorova* și pasulu *Vulcan*, a terminat deja lucrările de câmpu fixate pentru anul acesta. Secțiunea a doua, care a început lucrările dela *triplex-confinium*, a lucrat până în apropiere de *Tulgeșu*. Aci lucrările au încetat din cauză, că delegații unguri au plecat, ca să ia avisulu guvernulu lor în privința diferendulu, ce au avut cu delegații români, cari susțineau în tôte instrucțiunile primite dela guvernulu român. E probabil, că lucrările nu vor reîncepe, decât în anul viitoru.

— o —

La spitalulu de copii din Bucuresci au început a-se face inoculări cu serum, în contra anghinei difterice. Prima inoculare s'a făcutu luni, la orele 6 $\frac{1}{2}$ s'era, de către d. doctoru *Babeșu*, în pavilionulu isolat de sub conducerea d-lui dr. *Vladoianu*. Inoculațiunea s'a făcutu cu serum, putere 1 la 60 de toxină (un gram serum, ucidendu 60 de grame toxină). Prima inoculațiunea s'a făcutu asupra copilulu *Eugen Moldoveanu*, în etate ca de trei ani, bolnav de anghină difterică de trei zile. A doua injecțiune i s'a făcutu eri, Marți, la orele 5, de către doctorulu *Popp*, în prezența întregulu personalu alu spitalulu. La ambele injecții s'au inoculat bolnavulu câte 20 grame de serum. Copilulu se află acum multu mai bine și falsele membrane au început a cadé.

— o —

Bande de hoși în Dobrogea. De câtva timp districtulu *Constanța* este multu neliniștit de isprăvile unei bande de hoși, ce s'a ivit pe acolo. În noțtea de *Duminica* trecută spre *Luni* a năvalit o bandă de hoși în satulu *Docuzaci*, districtulu *Constanța*, aprõe de granița bulgară. Hoșii erau toți îmbrăcați ca *Turci*, și aveau la ei carabine *Martini*, revolvere și iatagane. Scopulu lor a fostu de-a jafui casa fraților *Hagi Talip* și *Mahmut* din numita comună. Tocmai era adunată o societate mare la ei. Stăpânii casei și 13 oșpeți ai lor au fostu legați, schinguiți, jafuiți și au fostu lăsați apoi sub paza cător-va hoși. *Hagi Talip* a fostu dusu apoi de câțiva bandiți în odaia lui de dormitu, unde îl chinură din nou, până în cele din urmă îi

de marmoră, cu bustu, ridicat de *Academiã romană*. Totu în cimiterulu acesta dorme somnulu vecinicu *George Barițu*, unul dintre cei mai mari fii ai națiunii nostre, scriitoru renumit, fostu președinte alu „Academiiei“ din *Bucuresci* și alu „Asociațiunii transilvane“, repausat la 1 *Maiu* 1893.

Sibiulu are 21,465 de locuitori, er cu miliții cu totu 24,567. Dintre aceștia 4807 suntu Români*). Intre ei este bine reprezentată inteligența, precum oficiali, proști, advocați, diariști, profesori, neguțatori etc., apoi suntu mulți meseriași de tôte soiurile, partea cea mai mare însă țeran, cari se ocupă cu lucrulu câmpulu.

Ei se numescu de obicei „mäiereni“ și cei mai mulți dintre ei locuescu în partea de jos a orașulu.

Pentru Sași este asemenea forte însemnatu orașulu *Sibiu*. Elu este ca și în

*) După „Helységnevtár“ din 1892 numărulu Românilor este 4581, noi însă credem, că numărulu lor este 4807, deoarece totu după acelu „Helységnevtár“ se află în *Sibiu* 3173 gr. orientali și 1634 gr cat., cari suntu toți Români.

trecutu, orașulu de frunte alu *Săsime*. Aci este reședința episcopulu săsesc și de aici se administrează averea națională a Sașilor (universitatea săsescă); aici se află consistoriulu luteranu săsesc și școle însemnate, precum seminaru de teologie și pedagogie, gimnasiu și reale superiøre etc., apoi o mulțime de reuniuni (însoțiri) culturale, de sciință și de bine-facere, bănci mari etc. Numêrul Sașilor din *Sibiu* este de 13.148 de suflete.

Impregiurimile *Sibiulu* sunt forte frumoșe, bogate în privelisci încântătoare. Dela orașu spre m'edă-qi și m'edă-qi-apusu se înalță munții *Cibinulu*, er la p'olele lor se estinde șesulu *Cibinulu*, care spre m'edă-noțte se mărginesce cu unu ținutu cu deluri și coline.

Munții *Cibinulu* stau în legătură spre apusu cu munții *Paringulu* și ai *Sebeșulu*, er spre răsăritu se estind până la pasulu *Turnulu-Roșu*, prin care curge *Oltulu* din *Ardelu* în *România* și care-i desparte ca o brazdă uriașe, de munții *Făgărașulu*.

Trunchiulu lor este *Frumosu*, cu pisculu cel mai înalt alu acestor munți,

cu *Cindrelulu*, care are o înălțime de 2248 metri. De pe vârful acestuia avem o privire largă și frumoșă asupra celorlalte piscuri ai acestor munți, acoperiți pe c'ostele lor cu bogate păduri de brad. Ast-fel de piscuri mai însemnate sunt: *Beșineulu* și *Găușora*, între riurile *Cibin* și *Sadu*, apoi *Preșbea* și înspre granița piscurile *Otiagu*, *Galbina* seu *Voinégulu cătănescu*, *Vărfulu-Mare* etc.

Dintre riulețele de munte, cari isvirescu în acesti munți, două sunt mai însemnate. Unulu este riulu *Sadulu*, cu o vale lungă și romantică; elu se varsă în *Cibin*, lângă satulu *Tălmăciu*. Celalaltu este *Cibinulu*, care se alcătuesce din două brațe, numite *Riulu-Mare* și *Riulu-Micu*. La p'olele *Cindrelulu*, în două văi romantice, se află ascunse, ca nesce mărgăritare, două lacuri cristaline: *Iezerulu-Mare* și *Micu*. Din aceste isvoresce *Riulu-Mare* și *Riulu-Micu*, cari împreunându-se din susu de *Gura-riulu*, formeză *Cibinulu*, avendu partii pitoresce pe văile lor.

Ast-fel se află pe *Riulu-Mare* o frumoșă strimțore, cu numele „la P'ortă“, unde

alvia riulu este strimțorată de stânci și apa curge ca prin o p'ortă cu zuzetă printre bolovan, er mai în jos ni-se presintă o frumoșă cascadă a riulu, de vre-o 12 m. de înaltă, care cu stâncile din apropiere și cu împrejurimea păduroșă și s'elbatică, formeză unu tablou romanticu. *Cibinulu*, esindu dintre munți, udă miculu, d'er plăcutulu șes de asemenea numire, și din josu de *Sibiu*, în semicercu, se îndreptă spre *Oltu*. Din colțulu acestui semicercu de pe delurile *Gusteriței*, avem o privire romantică asupra șesulu și munților *Cibinulu*.

În apropiere vedem *Sibiulu*, cu zidurile lui vechi, cu mulțimea de case, coperte cu țigle (ole roșietice) și cu turnurile diferitelor biserici, cari se înalță printre zidurile orașulu, apoi mai departe șesulu *Cibinulu* cu sate dese și în fundu măreții munți dela granița, în o liniă continuă, întreruptă numai la unu locu, prin frumosulu pasu alu *Turnulu Roșu*, unde munții se desfacu, făcendu locu alviei *Oltulu*.

Șesulu *Cibinulu* are o suprafață de 340 km. □ (8 miluri □) și este percursu

țiară și urechile și-lă siliră se le dea 600 în hârtia și aur, un lanț de aur și alte armele, ce le avea în locuință. După o sâvârșită această crimă, o parte din bandiții năvăli în casa lui Salim Mabil, pe când alții păzeau afară și impușcau cu revolvele, ca să spariă pe săteni. Aflând așia în casă numai pe soția lui Salim, au bătut-o și chinuit-o, ca să spue unde și-a ascuns banii. Femeia se jură, că n'are bani, și bandiții îi rupseră lanțul de aur de la gât, și năvăliră apoi asupra casei lui Mustafa, la care se aflau tocmai mai multe femei în vizită. Și așia s'au luat azdei casei lanțul dela gât. Bandiții au întorsu apoi la casa lui Hagi Talip, și au luat doi cai din grajd și i-au înhamat la un căruț, în care au încărcat pe Talip, care era legat cu fetele. Tălarii plecară apoi pușcându mereu pe drum părădurea Hairanchivi. Intre bandiții s'au recunoscut pe un anumit Sali Ahmet, odinioară slugă la Hagi Talip; ceilalți au fost Arnăuți și indiviți veniți fără așaportu din Bulgaria.

— o —
Cununiă. D-lă *Nicolau Popoviciu*, din poldul mare, și d-ra *Livia Stoianu* din Branș, se vor cununa Duminecă în 30 Octombrie, v. în biserica română gr. or. din Branș (Pôrta). — Dorim fericeire tinerei așchii.

— o —
Călindarul Plugarului pe anul comun 1895. În săptămâna viitoare va eși de sub tipar în editura „Tipografie A. Mureșianu” din Brașov, „Călindarul Plugarului pe anul comun 1895”, reactualizat de colaboratorul nostru economic *Ionuț Georgescu*.

Anii trecuți acestu călindaru a fostu prețiatu cu multă căldură din partea presei și a publiculu românesc, fiindu recunoscutu ca unul dintre cele mai bogate și mai potrivite călindare pentru trebuințele poporulu nostru. Pentru anul 1895 însă Călindarul plugarului” conține materialu așlesu și mai de interesu decâtu anul șum.

Pe lângă partea calendaristică, în care se cuprind totu amănuntele trebuințose, la acestu călindaru este alăturatu un *tratat specialu asupra aplicărei timbrei și tacelor*, extrasu din *tarifa oficială*, în care nu se află nicăiri publicatu până acum în limba românească. Pe 7 pagini complete sunt înșirate, în *ordine alfabetică*, diferitele acte și documente, precum: actele, atestările, cambii, contracte, conturi, chitanțe, strase (matriculare etc.), pașapôrți, pețitiuni, protocoale, inventare, moșteniri și acte, arătându-se pentru fiecare cum și când și câtă taxă este a-se plăti, seu ce membru este a-se pune. Călindarul conține și mai departe țergurile din Transilvania, Banat și Țara unghurescă, *revăzute după foia oficială*, amănunte asupra banilor celor doi și alte multe.

În partea literară se află diferite schițe,

novele, snove, poezii și altele, tote din cele mai alese, nelăsându-se afară nici anumite poezii și scrieri glumețe, precum Istoria lui Gagamo Voda Țiganilor, și altele.

Bogată este cu deosebire partea economică, în care se cuprind felurite scrieri și povățuri asupra culturai pomilor și a bôlelor lor, culturai legumelor (sălata, ceapa, usturoiul și altele); apoi un tratatu despre economia câmpulu, despre modul cum sunt a-se construi grajdurile; la ce semne să bagăm de sêmă când cumpărăm vite; apoi despre crescerea râmătorilor și tămăduirea lor în casă de bôla, și altele. La urmă se află semnele timpulu, un înșemnatu număr de povețe, glume gicitor și altele.

Prețul este și de astă-dată numai 25 cr., la care mai sunt a se adăuga 5 cr. pentru trimiterea cu posta. Totu după 10 călindare comandate de-odată, unul se dă gratis. Se pôte cumpăra dela „Tipografia A. Mureșianu” din Brașov.

— o —
1. Unu mijlocu de casă ieftinu. Pentru regularea și conservarea unei misturi bune se recomandă cunoscutele prafuri Seidlitz ale lui Moll. Cutii originale 1 fl. bucata. Se pôte căpăta zilnicu pri postă de către farmacistulu A. Moll, liferentulu curții din Viena Tschlauben 9. În farmaciile din provinciă se se cere preparatul lui Moll provăduțu cu marca de contravenție.

Unu exemplu de imitat.

În Bucovina, ca și la noi în Ardél, Jidanii se ocupau cu cărciumăritulu și în specialu cu falsificarea rachiului pe o scară forte întinsă.

Țeranii români erau aceia, pe cari această industriă jidovescă îi costa mai mult. Pe lângă faptul, că îi intoxica și îi conducea la o stare perpetuă de alcoolism, apoi ei se îngropaseră cu totul în datorii pe la cărciumarii jidani.

În fața acestui pericolu, vr'o câțiva patrioți din clasele conducătoare ale Românilor și chiar Rutenilor, au luat inițiativa de a începe o propagandă prin sate și a arăta țeranilor starea tristă, în care se găsescu. Învățătorii, și mai alesu preoții dela sate, s'au pus în serviciulu acestei cauze și prin contactulu și încrederea, de care ei se bucură printre țeranii, au isbutit a determina pe aceștia, ca nici unul să nu mai bea rachi delu dela cărciumele jidovesci. În satele dela munte mai alesu, această hotărîre a fostu executată cu totă rigorea.

Se dice, că unu preot a luat o ploscă plină cu rachi și cu o pompă funeabră au mersu afară din sat și au îngropat-o.

Neapăratu, că totă presa jidovescă e turbată de mâniă și descrie pe preoți și învățători, că ei sunt turburatori, că ei îndemnă pe țeranii să nu-și mai plătescu datorii pe la cărciumi, etc. etc. Dăr tote aceste strigăte au rămasu ne-ascultate de noulu guvernatoru alu Bucovinei, și jida-

nii, desperați, voru căuta să-și facă acestu comerț în altă parte.

Din parte-ne nu putem, decâtu să felicităm pe frații noștri din Bucovina, pentru energica lor hotărîre, și să o recomandăm poporulu nostru ca unu exemplu demn de imitat.

Noua procedură sumară.

Legile cele noue, privitoare la *procedura sumară* (art. de lege XVIII din 1893) și la *mandatul de plătare* (art. XIX din 1893), despre cari scim, că au intratu în vigoare la 1 Noemvre st. n., sunt de o deosebită însemnatate pentru cetățeni acestui stat și de aceea repetăm a atrage atențiunea cetitorilor noștri asupra lor.

De aci înainte nu e de lipsă a începe pără în contra cuiva pentru datorii, ci ajunge a cere numai mandatu seu ordinu de plătare în contra celui datoru. Din partea judecătoriei numai decâtu i-se trimite debitorulu mandatulu de plătare, priu care în timpu de 15 zile este provocatu să-și plătescă datoria. După acestu terminu se scote execuția și, fără nici o pără, fără de-a mai fi citatu adecă la nici o judecată, elu trebuie să plătescă.

Pără urmăză numai în casulu, când debitorulu n'ar vr'e să-și recunoscă datoria. În acestu casu încă pe hârtia, pe care i-se înmanuăză mandatulu de plătare, trebuie să faci însemnarea, că nu se supune ordinulu și că are să protesteze. Acestu protestu are dreptulu de a-lu înainta apoi în terminu de 30 de zile dela data, în care i s'a înmanuat sentința de execuțiune.

Acesta este pe scurtu procedura mandatulu de plătare. Cererea, de-a se da în contra cuiva mandatu de plătare se pôte face la respectiva judecătorie reg. de cercu, fiă în scris fiă verbalu.

Mandatulu de plătare se pôte aplica la pretensiuni, cari nu trecu peste suma de 500 fl., precum și la pretensiunile mai mici, ce aparțin judecătoriei pentru cauze bagatele; excepțiune dela această regulă faci numai pretensiunile mai mici de 20 fl. ce aparțin judecătoriei comunale, de-ore-ce fața de acestea a rămasu încă în valore procedura de până acum.

În genere mai observăm, că cei ce au primitu citațiuni datate dinainte de 1 Noemvre se voru judeca totu după procedura cea vechiă, ăr procedura sumară nouă se va aplica numai fața de cei ce au primitu seu voru primi citațiuni dela 1 Noemvre încocu.

La primirea citațiunei, persona citată trebuie să bage bine de sêmă la terminu, căci la ora fixată în citațiune elu trebuie să se înșărise punctualu; de-ăr întârziă numai cevași, e judecatu în contumaciam. Va să dice nu mai e ca înainte, când partidele puteau să întârziă și cu 2 ore peste terminulu fixatu, ci mai bine e acum să se presente omulu mai de grabă, căci alt-felu, întârziându-se numai cevași, e judecatu în contumaciam și perde procesulu.

Situațiunea agricolă în România.

„Amicul Agricultorulu” publică că asupra situațiunei agricole din România următoarea dare de sêmă:

Campania agricolă a anulu 1894—1895 s'a deschis, putem dice, sub destulu de bune auspicii. Ploi generale au căduțu mai peste totă câmpia României, în luna lui Septemvre. Puținu a ploatu și la începutulu lunei, în care suntem. Arături și sêmănături de toamnă s'au făcutu multe și se continuă încă. Și, ceea ce e îmbucurătoru pentru unu viitoru mai bun alu agriculturii noastre, mare parte din proprietarii ba chiar și din arendașii mai inteligenți și iubitorii de progresu au făcutu arături mai îngrijite, mai adânci. Folósele ei le cunosc. Noue ni-se impune să spunem și acum, că o acțiune mecanică asupra țarinei, făcută conformu principiiloru agriculturii înaintate, ridică proprietatea fizică și chimică a pământulu, îl face mai fertilu. Recolta, ce va da, va fi mai îmbelșugată.

O altă condițiune, pe care au respectat'o agricultorii mai multu anul acesta, este că și sêmănatura a fostu mai curată. Forțe multu, speriați de halul recoltei din anul acesta, au vărutulu seu sulfatatu sêmênța, spre a-o feri de mălură. Și aci trebuie să adăugăm, că bine au făcutu și reamintim cultivatorilor bunii principiulu agriculturii raționale, stabilitu de bătrânulu agronomu Albrecht Thaer, care dice: *O arătură bună și o sêmănătură curată, asigură jumătate recolta.*

Afară de grâu și șecară, s'a pus și multă rapiță anul acesta; cultivatorii s'au condus în această privință de faptulu, că rapița s'a căutat forte mult și a lipsit la noi, ast-felu că fabricanții de uleiuri și-au procurat mari cantități din afară.

Așa-dără noua campanie agricolă s'a deschis sub bune auspicii, favorizată de ploi, deși nu timpurii, și de o toamnă frumósă, ast-felu că singura dorință a celui dela țera e, să avem západă multă și la timp.

Știri telegrafice.

Mórtea Țarulu.

Petersburg, 3 Noemvre. Eri au depus jurământulu de fidelitate funcționarii de rangulu întâiu și alu doilea. Cadavrulu Țarulu Alexandru III va fi espusu câte 8 zile în Moscva și Petersburg.

Berlinu, 3 Noemvre. Principele Henricu va merge la înmormântarea Țarulu. Tote regimentele germane, cari pörtă numele Țarulu, voru trimite deputațiuni. Teatrele regesci sunt închise. Curtea va îmbrăca doliu pe timpu de patru săptămâni.

Parisu, 3 Noemvre. În ședința de luni a camerei se va decide, a

e-a latulu lui de riulu Cibiinu. Pe șesulu acesta s'a întâmplat, lângă satulu Șelimer, la anul 1599 luptă crâncenă dintre fii lui Vodă Vitezulu, domnulu Munteniei, și Andrei Batori, prințulu Ardélului. Mișcările viteze au eșit învingător, ăr morțiutul oștenilor căduț (peste 2000 la umêru) se vede și azi în forma unei cone (hâlm) lângă sat.

Șesulu Cibiinulu are pământu forte oditor; pe elu se află aședate mai multe ate românești și săsesci, mari și bogate, u deosebire pe la pôlele munților, cum sunt Cisnădia, Reșinari, Orlatulu, orașulu Seliștea și în partea de mędă-nópte răsălulu Ocna-Sibiinulu, etc.

Spre mędă-qi-apusu dela Sibiu se află comuna mare Cisnădia (nemțesce Hel-au), aședată la pôlele munților, în o pozițiune frumósă, încunjurată de deluri cu păduri și pometur. Locuitorii ei sunt în umêru mai micu Români, ăr în maioritate sași, cari se ocupă în parte mare cu poșăvaria, deși acum nu le merge așa de bine, ca odinioară, când făceau negoțu estințiu în Banat și România, și au

de ei. Biserica săsescă de aci este o zidire forte veche; turnulu principalu alu ei este încunjuratu cu patru turnulețe, asemenea turnulu bisericii săsesci din Sibiu.

Se știe însă din cărțile bătrâne, că Sașii din Cisnădia, când au ridicatu turnulețele, au avut pricină pentru ele cu primăria orașulu Sibiu. În vécurile trecute numai orașele și orașelele săsesci de sine stătătoare și cu judecătorie, aveau dreptulu de a-și împodobi bisericele cu turnulețe. Acesta era unu semn, că localitatea, care avea o ast-felu de biserică, era orașu, și Sașii din Cisnădia, după-ce au zidit turnulețele, au fostu siliți să dea Sibieniloru făgăduelă în scris, că Cisnădia va rămâne totu sat, precum a fostu mai înainte, supusu orașulu Sibiu; numai așa au rămasu turnulețele neatine și s'au păstratu până în zilele noastre.

În apropiere, spre apusu dela Cisnădia, se află satulu săsescu Cisnădióra. Elu este aședatu în o vale îngustă și are o pozițiune romantică și împrejurime frumósă. Din cauza acestu elu este în timpulu verei unu locu plăcutu de excursiune și de locu-

ință de vară pentru Sibien. Locuitorii se ocupă cu lucruri de mână, precum împletitură, (pălării de pae, corfe) etc., dar cu deosebire cu pomăritulu. Pómele, mai cu sêmă cireșele dela Cisnădióra sunt forte bune și vestite în întregu ținutulu Sibiinulu. Lângă sat se înalță unu delu conicu (țuguiatu), pe vârfulu căruia s'a aflatu odinioară o cetățuie, în mijlocu cu o biserică. Zidulu, alcătuitu din bolovanii puternici, cari au încunjuratu cetatea, acum zace în ruină, ăr biserică, care are unu portalu frumósu, lucratu în stilu romanticu, este părăsită și servește săteniloru de magazin.

Asemenea cetățui și castele se află în număr inșemnatu prin ținuturile locuite de Sași. În multe locuri întăriturile sunt construite în jurulu bisericii și formăz unu felu de castele de biserică. Ele au fostu zidite în vécurile trecute, când Ardélulu era bântuitu adese de cete de Turci și Tătari. În timpulu de pace păstrau în ele bucate, haine și alte lucruri, ăr când năvăleau în țera litfele păgâne, se adăpostiau între zidurile lor locuitorii din sat și se scutiau de furia acelor. Multe din

aceste vechi întărituri sunt ruinate, altele însă se folosesc și acum ca magazine.

În cetățuia Cisnădiorei bolovanii, ca zăcu împraștiați, se dice, că au fostu dusu susu pe vârfulu delulu de feciorii din sat. Tradițiunea spune, că în Cisnădióra nu era primitu în societatea feciorilor nici unu flăcău holteiu, nici nu-i era ertatu să se însore, până ce nu ducea unu bolovan mare pe vârfulu delulu, în cetate. Când apoi cetatea era atacată și dușmanii voiau să urce cóstele delulu, bolovanii aceștia erau rostogoliți devale, făcendu mare stricăciune în ceta năvălitorilor.

La pôlele Ghihanulu, în departă de 1 oră și jumătate dela Sibiu, în vécintatea Cisnădiorei, este aședată marea frumósă comună românească Reșinari, unu dintre cele mai mari comune curat românești din întregu Ardélulu. Calea ce în preună acestu comună cu Sibiu trece prin Dumbrava orașulu, dela care începe până la Reșinari este înfrumșeată pe amândoué marginile cu arborii. Reșinari este aședatu pe țermurii a lor două riulețe anume Riulu-Caselor și Riulu Stezii. Acest

EDUCAȚIUNE.

Lumea, introducerea copiilor într-o școală și stricarea lor.

Ce este lumea? Este o revoluție dinamică de evenimente, în care se deșteaptă mereu pasiunile cele mai violente și cele mai triste, ori crude, neînțelegeri de tot felul, temeri mari, gelosie, ce ne rode, supărări și necazuri, ce ne consumă. Astfel o definește Massillon.

Și dacă am să analizăm societatea omenescă de astăzi, am vedea, că ea este totuși așa, și conștient de aceste greutăți, ce o așteaptă și cu care are să lupte, a inventat și inventază mereu totuși felul de mijloc, spre a se pute susține. Primul lucru în ziua de azi, în cea mai mare parte a societății este lupta pentru existență, care de multe ori calcă în picioare orice lege morală. De aceea trebuie să avem mare grijă și multă băgare de seamă, ca să scim, când și cum trebuie să introducăm copiii noștri, decât vrem să-i crescem în legea morală, și să-i ferim de toate pasiunile și defectele, ce-i încunjură.

Obiceiul părinților de-a face, ca copiii să se țină mereu după ei, la vizite, la petreceri, la adunări, este contrar unei bune educații, împiedică dezvoltarea sentimentelor nobile și formarea caracterului moral, îi face a-se obicinuie de timpuriu cu viciile și faptele ridicole. Când se adună mai multe mame, cu copiii lor într-o casă, ele încep a se ocupa de ei, arătându-le calitățile, laudându-le frumusețea și cuminiția. Din aceste împrejurări se nasc trei rele: copiii încep să se mândrească și să devină încăpăținați; devin învidioși pe aceia, cărora li s-au atribuit mai multe calități; așteaptă a fi mereu linguiți și laudați, pe drept sau pe nedrept.

Ce se va întâmpla cu acești copii, când vor ajunge maioreni și vor fi siliți a trăi prin sine, prin meritele, munca și faptele lor? Vor căuta să poseze prin acele calități închipuite, dér lumea bună, adevărată cultă, nu va pute să-i judece decât după adevăratul lor merit. În acest casu ei se vor crede nedreptățiți, vor deveni desprețuitori, răbunători, clevetitori și vor căuta societățile rele și oamenii cari, plini de defecte, nu pot lauda în alții, decât ceea ce posedă ei. Afară de acesta, ce le-ar folosi copiilor nise distracțiuni, cărora ei nu le simt gustul? Când se intrunesc câte-va familii, de ordină subiec-

tul conversației este gata deschisă în fața copiilor: că cutare este așa, cutare a făcut așa și încheie zicând: „of, cutare mi-e nesuferit!“ Ce dicu copiii, când aud acestea, și ce se sadesce în inimele lor, se înțelege de sine. Este deci o mare imprudență de a scote copii într-o societate ca aceasta, de-ore-ori lipsa de experiență a lor îi face să comită multe greșeli și să contracteze multe defecte. E trist, când vezi astăzi copilași, și mai alesu fetețe, luându-și aere ce nu sunt de vârsta lor și probându prin privirile și mișcările lor, că știu lucruri, pe cari la vârsta lor n'ar trebui să le cunoscă. Acest defect de educație provine mai adese-ori din slăbiciunea mamelor, cari nu înțelegu totdeauna interesul realu al copiilor lor și se lasă a fi conduse după nise aparente false.

Obiceiul de a duce pe copii la teatru și în general la spectacole, pe lângă, că dezvoltă gustul, totdeauna poate strica educația copiilor prin deosebite scene și fapte, ce se desfășură înaintea lor, rădind imaginația și dând nas cere la multe pasiuni. E bine, ca o mamă să nu ducă pe copii la teatru, până când inteligența lor nu e destul de dezvoltată și până-și judecata lor nu s'a stabilită atât de puternic, încât să potă bine cernu faptele și să-și tragă partea cea bună din ele.

Să vedem acuma, ce este un copil stricat? Este un copil egoist, capricios, ambițios, supăcios, mofturos, încăpăținat, obraznic și invidios. Este un copil, a cărui educație a fost greșită. Greșela acesta a venit în cea mai mare parte dela părinți, sau că educația familiară n'a mersu mână în mână cu cea școlară.

Iubirea fără margini, degenerată în slăbiciune și arătată pe față și la orice ocaziune, este una din cauzele, cari pot strica un copil. În adevăr, îndată-și soții au devenit tată și mamă, corona fericii lor a început a se împleti. Cuprinși de-o iubire nespuseră față de copii, încep a trăi numai pentru dînșii. Întrebuință toate mijloacele spre a-i face fericiți; inconșienți, orbii de iubirea părintească, nu știu, ce să le mai facă și se servesc de mijloace totmai contrare fericii și bunei educații. Conduși de slăbiciunea cea mare pentru ei, îi umplu de dorințe și defecte; uită, că slăbiciunea nu e iubire, ci că din contră, cu câtă cineva își iubesc copiii mai mult, cu atât se fiă mai cu grijă în manifestarea sentimentelor, ca nu prin

prea multă indulgență și înclinare către ei, să ajungă într-o zi să blasfeme césul, când s'a născut.

Indulgența este și ea o cauză totuși așa de însemnată a stricărei copiilor. Audi pe părinți zicându mereu: „ei, lasă-l, că e copil.“ Ei nu judecă rezultatele fatale, la cari îi poțe duce această lăsar. Nu se gândesc de loc, că: „*consuetudo altera lex*“ și că lasă-lu aji, lasă-lu mâne, până când autoritatea părintească se slăbește, părintii se facu nesimțitori față de viciile copiilor și acestia ajungu nise fiițe rele, cari nu-i mulțumescu nicu pe ei, nicu societatea. Din indulgența orbă, părinții le trecu cu vederea, când îi vedu rumpându ceva aprupe de neînsemnatu sub cuvântu, că este o stofă vechiă, seu o hărtie netrebuincioasă; ridu când vedu că tragă cănele de urechiă și se laudă cu deșteptăciunea lor când audu, că spunu vre-o vorbă nimerită. Ei bine, trebuie să șcim, că va veni unu timpu, când va rupe o dantelă, seu o hărtie de pe masă, voru face gură, când vomu voi să avem liniște, voru trage de urechiă unu căne strein, care îi voru mușca, și voru spune vorbe obrasnice. Tocmai atunci părinții se deșteptă, se supără, încep să-i certe și să-i amenințe, devin brutali, etc.; dér acum ei n'au dreptu, căci copilul n'a făcutu, decâtu ceea ce i-au permis ei, ceea ce a făcutu deșteptăciunea lor. aprobată și admirată de sute de ori; deci elu este în dreptul lui. Astfelu, că și prin acestu mijlocu, copiii se deprind la fapte, ce mai târziu aduc supărări și nefericire, atât lor, câtu și familiei și societății.

(Va urma.)

HIGIENA.

Spălarea.

Legile igienei și ale curățeniei ceru, ca omul să-și spele cu apă, cel puțin odată pe zi, gâtul și mâinile.

La Evrei și Turci spălările constituie o practică religioasă, care are aprupe aceeași importanță în cultul lor, ca și rugăciunea. Moise și Mahomet, când au înscrisu spălarea ca dreptă religioasă, au făcut-o în vedere, că poporele lor nomade își primeneau foarte rar rușinea și apoi din pricina căldurilor mari, în cari trăiau, asudau multu. Afară de acesta instinctul de curățenie nu prea era dezvoltat pe acele vremuri. Ca mai toate poporele orientale, așa și Românii noștri, astăzi chiar, sunt departe de-a cunoșce foloșele cele mari ale curățeniei cor-

se trimit o delegațiune din partea camerei deputațiilor franceși la ceremoniam înmormentării, în Petersburgu.

Sofia, 3 Noemvre. În toate bisericile țerii se facu rugăciuni solemne pentru sufletul Țarului rusescu. Armata bulgară va purta doliu timp de optu zile. Principele Bulgariei a adresat noulu Țaru Nicolae II o telegramă de condolență, în numele poporului bulgaru.

Belgradu, 3 Noemvre. Curtea sârbăscă va îmbrăca doliu timp de optu săptămâni pentru răposatul Țaru.

Cătră domni învătători!

Unii dintre domni învătători mă întrebă, decât Abecedarul de limba maghiară, apărut în editura librăriei N. I. Ciurcu, sub firma domniilor: Franciscu Koós și Vasile Goldișu, nu este totuși același, care l'am lucrat eu cu d-lu Fr. Koós, editat totuși de librăria N. I. Ciurcu. Pe calea acesta mi iau voi a-le răspunde, că Abecedarul meu, în formă, nu este totuși același cu celu amintit. Lucrul se va explica pe larg mai târziu. Până atunci însă și până la alte dispozițiuni, rog pe d-nii învătători, cari doresc a ști și cari au introdus Abecedarul meu și ar vâi a-lu avé și pe viitoru, să cêră anume la numita librărie, seu ori de unde cumpêră, Abecedarul de limba maghiară lucrat de mine și Fr. Koós și aprobatu deja de înaltul ministriu reg. ung. și de unele dintre Consistorele noastre confesionale. În casu, că li-s'ar trimite altul în locul celui comandat, să binevoiasc a mă încunoscâ.

Brașov, 22 Octomvre 1894.

Cu stimă colegială:
I. Dariu.

Literatură.

În editura „Progresului“ din Ploestiu au apărut următoarele cărți pentru școlă, scrise de C. Meissner și Victoru Dogaru: Prima carte de citire și scriere după metoda cuvintelor normale. Partea I. Ediția VIII. — Prima carte de lectură pentru clasa I primară. Partea II. Ediția IV. Ambele aceste cărți sunt aprobate de Ministeriul român în urma concursului cărților didactice din Maiu 1894; sunt împărite foarte curată și legibilu, pe hărtie durabilă și fină, cuprinde în text multe de ilustrațiuni bine executate.

Sfaturi de aur, seu Calea către fericire, pentru sătenii români de totă starea de viață, cel mai acomodatu premiu pentru pruncii dela școlele confes. sătesce roșine, de Aron B. Boca Velcherianu, profesor, curator prim., jude și colecțoru Velcheriu. Cu o prefață de G. Simu. — Cu acestu titlu a apărut în editura tipografiei „Aurora“ A. Todoran din Gherla o colecțiune de 29 versuri, în cari se îndemă la cruceare, onestitate, muncă și alte virtuți. Prețulu 25 cr.

în urmă s'a numit odinioară Valea-Călugărilor, probabilu dela vre-o mânăstire de călugări, ce va fi existat pe coasta de delu lângă satu, numit Cetățuie; pe la poartă de acesteia curge pârul și pe vârfu ei se vedu icu-colea în fața pământulu rămășe de zidu și urme de șanțuri. Nu se știe decât nimic despre trecutul acestei zidiri. În Rășinari se află trei biserici române, așezate deosebit, și una gr. catolică. Lângă biserica gr. orientală cea mai veche, se află înmormentat în o criptă, mare și în vecei neuitatulu bărbat alu noastre, arhiepiscopulu și metropolitulu Românilor gr. or. Andrei Șaguna, mortu la 28 Iunie 1873. Marele arhiepiscopu fostu înmormentat aici la propria sa primărie, în o comună curată românescă, în mijloculu iubitululu său poporu, pentru care lucratu cu rîvnă și sîrguință neîntreruptu în viața sa. Consistoriulu archidieceșanulu gr. or. din Sibiu a înfrumșețat la anul 1877 criptă, în care zacu oșemintele lui Șaguna, cu o capelă de piatră cioplită. Cea mai veche biserică mai veche este înălăuntrulu său foarte frumosu împodobit, ér pâr-

ei sunt zugrăviți și pe din afară. Aici se află înmormentati cei doi episcopi gr. or., Nichitic și Adamovic, cari și-au avut scaunulu episcopiu în Rășinari.

În Rășinari se află o școlă elementară superioară română gr. or. de copii și copile, cu 6 învățători și o învățătoare pentru lucrulu de mână, apoi o reuniune a femeilor române, o reuniune de pompieri și o societate de lectură seu casina română. Aceste aşezăminte culturale contribue multu la luminarea și cultivarea poporulu; întregu tineretulu din Rășinari se scrie și ceti, ér fetețele se pricepu afară de carte la totu felulu de lucruri de mână femeiesci.

De Rășinari se ține și prediulu Riului Sadului, aşezat în valea riului de asemenea numire. Numérulu locuitorilor este de 5235 de suflete, cari sunt toți Români. Ei se ocupă cu oieritul și cu economia câmpului. Înaintea de acesta cu 40—50 de ani atâtu Reșinari, câtu și ceilalți Români din părțile aceste, de pe „mărginime“, cum se dice, precum cei din Seliște și din satulu de prin prejur, erau oieri vestiți, și aveau multe turme de vite. Pe atunci

Reșinariii aveau turme numărôse de mii de oi, apoi stave întregi de cai și cirezi de vaci, pe cari le mânau la pășune mai cu seamă în România și Basarabia.

După-ce însă acum pășunea și fânul s'a scumpitu, oieritul nu mai aduce câștigu ca mai înainte, și de aceea este mai restrinsu. Afară de oieritu Reșinariii se mai ocupă cu tăiatulu lemnelor de foc și de clăditu, apoi cu negoțul de lână, seu piei etc. Meseriași sunt puțin. Femeile se ocupă cu torsulu și țesutul lânei; ele facu postavu bunu, pe care îl vându apoi prin orașele din apropiere, apoi țesăturu frumose colorate de bumbacu, din cari pregătescu peptare, mânecare ș. a. Pânza țesută de ele netaie seu în mustre, este de o frumșeță deosebită.

Portulu Reșinariilor este următorul: Bărbații cei bătrâni au părul lungu, cei tineri sunt tunsți. Ei poartă vara pălării negre, nu prea mari, iară căciuli negre. Camașa albă de pânză de bumbacu, este tivită îngust și frumosu cu mătase albă, mâneca e largă și la partea din josu înfrumșețată prin o cusătură lucrată din măt-

tase albă, pe fire trase. Gulerulu e foarte îngust, cei mai mulți bărbați îl poartă încheiatu. Cei mai tineri poartă gulere cu mătase colorată și firu și încheiatu cu baieri. Peste cămașe se încingă cei bătrâni cu șerpăre de pele nu prea late, cei mai tineri cu șerpăre înguste cusute cu flori, alții cu brane tricolore, apoi poartă peptare de pele încheiate sub mână și pe umérulu stângu, cusute cu mătase în diferite colori. Vara se îmbracă cu mânecare de postavu negru, vênătu închis seu cafeniu, partea cea mai mare din postavu de casă; iară poartă cojôce lungi lucrate foarte frumosu cu mătase seu cojôce până sub șoldu, numite „bitușce“. Mai poartă cei mai bătrâni véra, când e recóre, așa numitul „bobou“, o haină lungă, negră, cu mânecile foarte lungi, făcute din pânză de casă; boboulu se pune numai pe umeri, fără a-lu îmbrăca pe mâneci, fiindu acele foarte lungi. Cei tineri poartă bobou. Ciôrecii, numiți în Rășinari nădragi, se facu din postavu de casă alb, țigaiu seu bărsau; cei mai mulți sunt încălțați cu opinci, poartă însă și cisme și papuci. Cei ce poartă opinci încălță mai în-

pului lor și foarte rar se gândesc să se spele, și mai ales să facă câte o baie. În multe sate și orașe avem privilegiul trist de a constata, că Românii n'au nici o baie, pe câtă vreme Israelii în toate locurile, unde numărul lor o permite, și-au clădit locale de băi întocmai ca și Turcii. Păcat, că religia noastră dă voie Creștinilor să intre în rai și fără băi!

Spălările sunt și *séu parțiale*, și *séu întinse* pe tota suprafața corpului, adică *generale*.

Spălările parțiale. — Aceste consistă în spălarea feței și a mânilor, cel puțin odată pe zi. Este neapărată de trebuință, ca să se curățim în viață care diminuează figura de murdăria produsă în timpul zilei de praful din aer, de lacrimi, de bale etc. Afară de aceasta trebuie să curățim marginile pleoapelor de urdori, care se îngămădesc asupra lor în timpul nopții, chiar și în stare de sănătate. Totuși asemenea trebuie să ne curățim cu îngrijire urechile de lăciză grosă și gălbui, pe care îl secretă glandele așezate în profunzimea lor.

Spălarea mânilor prezintă o importanță deosebită, din cauză, că ele vin adeseori în atingere cu membrane delicate, care câptușesc interiorul nasului, a ochiului și a gurei, și mai cu seamă, că ele duc mănăcarea la gură. Afară de aceasta cu mâinile atingem mai în viață care minute lucruri murdare și stricătore sănătății. Din această pricină este bine, să nu ne mulțumim numai cu spălarea de dimineață a mânilor, ci să le spălăm mai de multe ori pe zi, mai cu seamă înainte și după mâncare. Spălarea deasă a mânilor este neapărată de trebuință pentru toți aceia, care prin felul meseriei lor vin în atingere cu lucruri otrăvicioase, cum sunt vâpsitorii, zugravii, turnătorii de litere, cei care fac oglinzi etc. Mulțumită acestor spălări, pot fi ocolite multe boale produse prin absorbția în cetă a plumbului și a mercurului. Multe inflamații ale gurei și ale nasului.

Este bine, ca dimineața, pe lângă față, gât și mâni, să ne spălăm și partea superioară a pieptului, cu scopul de a mări energia respirației.

Se mai recomandă și spălarea ședutului pentru a trage sângele spre această parte și a preîntâmpina astfel durerile de cap și îngămădirile de sânge la creier.

Aparatul trebuincios la aceste spălări este foarte simplu și se compune din lighean, apă și prosop.

Trebuie să ne servim de apă rece, atât vara, cât și iarna. Astfel obiceiul tața și mâinile să fie nepăsătoare la acțiunea aerului esterior și să scăpăm de degerăturile și crepăturile produse de frig. Spălarea cu apă rece ne impresionează iarna într-un mod neplăcut, mai ales la început, de aceea este bine, ca îndată după spălare, să ne ștergem cu un șervet de pânză mai aspru, după care simțim un fel de căldură plăcută.

Nu trebuie însă să uităm, că și decă spălările cu apă rece sunt bune la omenii mari și sănătoși, nu totuși astfel este la copii, la bătrâni. La copii trebuie să li se facă dese spălări, parțiale și generale, mai cu seamă la începutul vieții, când cauzele de murdărie sunt dese și repetate, și din această pricină la ei este bine să se întrebuițeze apă caldă, mai cu seamă iarna, până la patru sau cinci ani, având în vedere, că copiii până la etatea aceasta sunt foarte simțitori la frig. Totuși astfel este pentru bătrâni, pentru bolnavi, convalescenți.

Pentru spălările parțiale este bine să întrebuițăm *séu purtător*, care curăță pielea de grăsime și care ar rămâne pe loc, spălându-ne numai cu apă curată.

(Va urma.)

Producțiunea cerealelor în Africa orientală.

Cetăm, că mai mulți Englesi cu capitală s'au format în societate de exploatare agricolă a provinciei *Kilkuy*, din Africa orientală, care face parte din posesiunile britanice. Această regiune ar prezenta condiții foarte proprii unei culturi asemenea celei europene și ar fi produsă grâu și orz de-o calitate cu totul superioară, după cum s'a probat cu mostre trimise la Londra din partea cultivatorilor în cestuire.

Se lucră și la întemeierea condițiilor economice — factorul esențial pentru comerțul cerealelor. S'a proiectat construirea unui drum de fier, care să lege provincia *Kilkuy* cu marea, și astfel cu Europa.

Englesii susțin, că producțiunea cerealelor din acea provincie va da o recoltă egală cu întreaga cantitate, ce se obține de la toate posesiunile africane la un loc.

Este sigur, că în timpul de față, cultivatul de ordine e: să *produci mult și eficient* și e mai sigur, că cultivatorii provinciei africane vor vinde cerealele lor mai puțin, decât Indiile și Argentina, decât Austria și Anglia, decât alte state europene, și vor ține a înabuși cu totul comerțul european cu cereale; și

terile exclusivă producătoare de cereale, cum de pildă a noastră, vor avea de luptat crancenă cu această nouă concurență din Africa orientală.

Să ne ținem de gata la luptă. În orice caz însă, terminul, când trebuie să înțelegem prin agricultură: artă, știință, calcul și acomodare intereselor economice generale, sosesc totuși mai mult. E aproape. Să ne pregătim, și să ne dăm atenție multă învățăturilor, ce trebuie să tragem cu toții din impresiunile prin care trecem.

P O V E Ţ E.

Metodă rusăscă pentru conservarea merelor. O metodă obiceiuită în Rusia pentru conservarea merelor constă în sărarea lor. Pentru sărare se potrivesc mai ales merele virtuose, tomatice și iernatice. Fructele șterse bine cu un petec de pânză și curățite printr-o spălătură și pe urmă șterse, se pun într-un bolobocel curat și se udă atata cu saramură, până când cadă la fund. Bolobocelul se astupă apoi din nou și până la sosirea primelor geruri se pune în ghețări, și mai pe urmă într-o pivniță răcoroasă. Pentru facerea saramurei, întrebuițăm la 30 litru de apă un pahar plin cu sare, fierbem lichidul și înainte de a-l întrebuiți îl lăsam să se răcorască. Unii mai adaugă la cei 50 litri ai soluției un kgr. de făină de secară ori grâu, ceea ce dă cu vreme merelor un gust acrisor. Câte-odată se adaugă în loc de făină ceva miere și zahăr și mai tot-d'una și diferite feluri de cuișore. Conservate în felul acesta, merele tin mai bine de un an, devin mai frumoase, mai transparente și cu un gust plăcut acrisor. („A. A.“)

Din obiceiurile țărănesci.

La clacă.

D-șorei P. Brașov.

I.

La moșu Toma e clacă mare.... Și apoi când e clacă la moșu Toma, nu este de glumă. La el se adună fruntea satului, tot ce e mai cu dare de mână și mai cinstit: flăcăii cei mai cu viață și mai harnici, fetele cele mai dragute și mai șagălice, bătrâni și bătrânele cu pleternatice, la moșu Toma se adună cu dragă inimă, căci nici-odată din casa lui nu lipesc buturii de pastramă, plosce cu rachiu și vin bun; beză laptele caldă și cu mămăliguța pripită, jintă și colastra cu azima caldă.

Așa e la moșu Toma! căci așa a apucat și el din moși strămoși, și așa vrea să rămână acest obicei, până va închide ochii, cum dice densusul.

*

Este după culesul porumbului... Curtea caselor lui moșu Toma, câtă este ea de mare, totă e acoperită: cu care încărcate cu snoi, cu copițe și glugă de porumb, cu maldări de coceni, cu gramezi de știuleți, în fine o adevărată bogăție risipită fără nici un rost în această bătrânească curte. Și, ca în toți anii, a adunat moșu Toma și anul acesta mai tot satul la densusul, ca să-i facă clacă. Bătrâni, flăcăi și fete au alergat să-i curețe și să-i bată porumbul, apoi să-i umple păturile, care din anul trecut au rămas gole.

*

După-ce toți și-au luat locurile cuvenite, încep lucrul la porumb. Într-o parte bătrâni, împrejurul coșurilor și alți copailor pline cu știuleți, stau jos pe rogojini, lucrându din greu. În altă parte însă, păreche-păreche, nu se lasă să intreacă; și în mijlocul casei pe lăviți de brad stau fetele cu pôlele pline cu porumb, care făcându-se a curăț, aruncă

priviri galeșe și dragostose flăcăilor, să le sorbi cu ochii....

*

După o muncă de mai multe săptămâni și când obosela i-a toropit pe toți, moșu Toma se scolă și apucând una din plețele cu rachiu, ce stău acățate de pleteră, face o cruce, dîcînd un „Domi ajută“, și după-ce înghite câte-va gături rachiu, o dă la cei bătrâni, și plosca din mână în mână merge până la flăcăi și fete și totuși astfel până când în toate ploștelor nu mai rămâne nici un strop de rachiu. Apoi cu toții se face rotă împrejurul mesei, mîncîndu fiesce-care ce-i place și recitările, ce acoperă cu prisosință maldărul de brad lung și nesfârșit din prispa cocenilor. După câte-va îmbucături, și după ce jocul ploștelor cu vin vechiu chihlimbarul și din mână în mână joacă în prejma mesei.

*

După masă, când stomacul este bine încărcat, în tot-d'una poftă de lucru fugă limba omului se deslegă mai mult, vorbele curg ca dintr-un şipot, și toți meserii se pun la sfat. Bătrâni grămăla un loc se uită cu jind la pîlcu de tineri și tinere, care adunați pe șalcile pletoșe și glugile cu porumb torcă la fuiorul dragostei, și dău, că ar uitat cu toți de bătutul porumbului, de moșu Toma cu vocea lui blîndă și prietenoasă nu li-ar fi adusă aminte țelul, pe care se adunaseră acolo, și îndată, printr-o minune, coșurile și copăile se umplu de mînile sfirite, ciomegele lovesc porumbul cocenii sunt aruncați afară și sacii, umpluți cu bóbe, sunt văsați în hambare din fundul curții lui moșu Toma, de flăcăii veseli și harnici.

II.

E miezul nopții!

Bătrâni și bătrânele cad în pirotă și moșu-Ene le vine pe la gene. Cel de tîiu, care dă semnul de culcare, e moșu Toma, căci adencile lui bătrânețe nu-i dă răgaz a sta până la sfîrșitul clăcii și densusul domol-domol, se scolă bătrâni care rădimați în toge își îndreptă pa cără bordeele lor. În urmă însurății pîrechii-părechii își iau drumul după bătrâni.

*

La sfîrșitul clăcii, rămînu fetele flăcăii, de care somnul și obosela cu aiva voia se prind. În mijlocul acestui timp retă veselă și sglobiu, și-se pare o lume, o lume mai plăcută, mai poetică și mai dulce de trăit. Acuma flăcăii și fetele sunt mai libere. Moșu Toma de multu trecut în lumea visurilor, și părinții lor de multu sunt sosiți pe la vetrele lor.

Acuma încep poveștile cu nșiră mărgărite, cu lei-paralei, cu feți-frumoși cu smei. Snovele cu păcală și tînda popa cu jidanule, țiganul cu Românii Dicetoriale și ghicitorile, ce-ți frămăntă limba și mintea până să dîci și se gesești una singură....

„Dăr tăcere! susu p'unu frasinu
Unu lungu frametă se aude,
E priveghietore dulce“.....

E Ileana lui moșu Nițu rotarul, ce în versu nimeni n'o întrece. Ea începe cetă, domol, apoi mai tare și mai tare până apucă a-și da drumul voci, și atunțe farmecă atătu de multu, că nu mai pot sci, decă ești pe pământu și în rai.

Dăr și Nițu ciobanu de baștină cavalul lui, nu se lasă a fi întrecut. Între acelu crimpeiu de alun scote nisce domol atătu de jalnice, atătu de măestrite, încete face a crede, că ești în lumea basmelor în lumea poveștilor, și toți tac, toți cultă aceste cântări farmecătoare.

*

Tocmai într-unu târdiu, ce dintr-un visu plin de plăceri, se deșteptă cu toți aducîndu-și aminte, că de multu coceni au vestit dorile. Flăcăii și fetele, luându rămasu bun, se împraștie pe la casele lor.

Așa se petrecea în zilele lui moșu Toma, căci erau zile de spor și bereche.

G. T. Bulgărescu.

(Gara Băstina.)

tăiu un fel de ciorapi de lână albă, ca și ciorecii, numiți „călțuni“. Aici se poate observa un ore-care cultu al opiniei, pentru-că și cei mai cu stare bucuroși purtă opiniei, ba unii cu nici un preț nu încălță cisme.

Femeile purtă cârpe mari de lână, când jelesc cârpa e totdeauna neagră, altu-fel cu flori colorate, în preț de 2—10 fl.; ele mai purtă și cârpe de mătase, în preț de la 10—20 fl. Părul il purtă femeile sucit nedu la ambe templele, înderețu au un conciu și cum li dîci ele „peptenă“, făcutu din părul de dinderețu și din capetele sucituri de dinainte; pe sub conciu se legă cârpa foarte strîns.

Cămășile sunt foarte largi, din giolgiu de boltă fină și lucrate cu mătase albă, neagră, roșie și fir; cămășile fetelor sunt la grumazi cu bătă, la femei cu ciupăgu foarte frumoși lucratu. Pe umeri sunt bănicei, în jos umbrele de obicei lucrate cu mătase neagră, bănicei în jos, pui, și-bacele și spărturile, lucrate unele admirabilu totu cu mătase și cu fir. Mănecele

sunt la cămășile de serbătore largi din jos și întorse în sus, la cele de purtat strimte. Purtă apoi și ele ca și bărbații: peptaru de piele, în timpul mai nou și de postavă, impodobit cu mărege, și alte mănecare de postavă de casă și de boltă, vera și de țesătură de bumbac în diferite color, și mănecare din lână țigăiă torsi și răsucită de ele și brodată cu lână colorată de boltă. Afară de acestea se mai purtă: cojocă, bitușcă și bobou. Se încingă cu brăne late vîrgate roșu, galben, verde, negru și cu brăne tricolore. Șurțele sunt negre, neîncrețite, cel dinainte mai lat ca cel dinapoi. La munte purtă șurțulu dinainte de atlasu negru încrețit, altu-feliu de postavă, dăr cele mai multe de țesătură de casă foarte fină. Șurțele sunt cusute cu mătase albă și neagră, dăr și cu alte color. Încălțămîntea e: ciorapul, papucii și opinicile. Copiii mai purtă peptare de lână împletite ca și mănecarele.

(Va urma.)

„BANCA” institut de credit și de economii

Fișia Brașov.

Aspectul operațiilor de casă în luna lui Noemvre, 1894.

Intrata:

Table with 2 columns: Description and Amount. Includes items like 'Numărare cu 1 Oct. 1894', 'Depuneri spre fructificare', etc.

Esșite:

Table with 2 columns: Description and Amount. Includes items like 'Depuneri spre fructificare', 'Cambii escomptate', etc.

Bologa m. p. N. P. Petrescu m. p. dirigent. V. Ūvegeșu m. p. comptabil.

Calendarul săptămânii. OCTOMBRE. are 31 zile. BRUMĂREL

Calendar table with columns for day, date, and event. Includes dates like 23 Ap. Iac. fr. D., 24 S. m. Areta, etc.

Bursa de București din 31 Octom. n. 1894.

Table of market values with columns: Valori, Do. bândă, Scad. cup., Cu bani gata. Lists various financial instruments and their values.

SCOMPTURİ:

Table of bank accounts with columns: Banca, Valori, and other details. Lists banks like Banca naț. a Rom., Avansuri pe efecte, etc.

Tergutul de rimatori din Steinbruch. La 29 Octomvre n. 1894

Text describing the wool trade (tergutul) in Steinbruch, mentioning the number of sheep and the quality of the wool.

Marfă sêrbescă, grea dela 42— or până la 43— cr. Transito, mijlocia grea dela 42.— cr. până la 43.— cr. transito ușoră dela 41.1/2 cr. până la 42.1/2 cr.

Marfă de România grea dela— cr. până la — cr. transito mijlocia grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușoră dela — cr. până la — cr. transito dtto țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocia dela — cr. până la — cr.

Cursul losurilor private din 31 Oct. 1894.

Table of private exchange rates for various locations like Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., etc.

Cursul pieței Brașov.

Table of market rates for Brașov, including items like Banonote rom., Argint român., Napoleon-d'ori, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Advertisement for 'Essenz stomatică compos. Marca de contravenție J. în stea. Picături de stomac Sf. Jacob.' with a star logo and descriptive text.

Ca mijloc de primul rang s'a dovedit de mai mulți ani la bolnavi de nervi Elixirul de nervi a lui Dr. Lieber marca înreg. † și ancora. Sê se cêră prospectul. Se prepară după prescripție medicală oficiosă legalisată în farmacia M. Fanta, Praga.

Depou principală Farmacia Salvator Presburg. In farmaciile din Brașov Ed. Kugler, Karl Schuster, Victor Roth, Sibiu Wilh. Moricher, C. I. Molnar; Clușiu Székly Miklos și mai în tôte farmaciile.

Restaurația din Redout.

Subscrisul recomandă On. publică restaurația și invită la abonament pentru prându forte bun și ieftin. Cu totă stima: Em. Lauritsch, restaurater.

Advertisement for 'Ball-Seidenstoffe von 45 kr.' by Seiden-Fabrik G. Henneberg, Zurich. Includes details about fabric quality and prices.

Table of exchange rates for Vienna (Cursul la bursa din Viena) and other locations like Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.

Advertisement for 'Societate specială englesă-americană. (Hotel Europa)'. Includes details about a performance on November 3rd and ticket information.

Advertisement for 'ROLOGE de BUSUNAR Originalu Goldin Remontor'. Includes an image of a pocket watch and details about repairs and prices.

Advertisement for 'Praturile-Seidlitz ale lui Moll'. Includes an image of a bottle and details about the medicinal product.

Advertisement for 'Apă de gură-Salicyl a lui Moll'. Includes an image of a bottle and details about the throat lozenge.

In
Magazinul
de mărfuri
D. Lessner
au sosit un bogat asortiment
de tôte Nouveautés pentru SESONUL de TOMNĂ
și ERNĂ și e foarte recomandat On. Publicu
al cerceta spre a se convinge de moderaținea prețurilor
(fără confuziune) și escelea calitate a mărfurilor.

SAISON

de

tómnă și érnă

1894-95.

Despărțământul de Stofă de modă

Haute Nouveauté Cheviot	lână curată	120	cm. lat, pr.	Mtr. fl.	1.55
Haute Nouveauté Cheviot	"	120	"	"	1.75
Haute Nouveauté Cheviot	"	120	"	"	1.95
Cheviot carreaux	"	120	"	"	1.05
Cheviot mêlé englezesc	"	120	"	"	2.-
Crêpe-Cheviot	"	120	"	"	1.90
Postav pentru dame	"	110	"	"	1.45
Drap brodé	"	95	"	"	1.15
Drap uni	"	95	"	"	1.10
Carré en noppé	"	110	"	"	1.70
Haute Nouveauté Cheviot	"	120	"	"	2.40
Haute Nouveauté Cheviot	"	130	"	"	3.10
Kamngarn-Nouveauté	"	120	"	"	1.85
" Haute	"	120	"	"	2.90
Kamngarn desiné	"	120	"	"	3.-
Nouveauté-Kamngarn	"	100	"	"	1.30

Specialité exclusive	"	120	"	"	"	2.00
Coloré anglais	lână curată	120	cm. lat, pr.	Mtr. fl.	2.75	
Petit carreaux anglais	"	120	"	"	2.10	
Drap des dames exclusive	"	95	"	"	1.25	
Flanel englezesc	"	116	"	"	1.70	
Foulé Nouveauté	"	120	"	"	1.35	
Foulé	"	90	"	"	1.70	
Kasan luciu	"	90	"	"	1.80	
Mode-Cheviot englezesc	"	100	"	"	1.15	
Postav diagonal	"	120	"	"	1.-	
Postav pentru dame	"	120	"	"	1.82	
Cheviot mêlé	"	120	"	"	1.80	
Cheviot Nouveauté	85 cm. lat, pr.	Mtr.	48 cr.	etc. etc. etc.		
Catifea prima pentru rochi	60 cm. lat pr.	Mtr. fl.	2.30			
Catifele colorate pentru garniseli	54 "	"	1.30			
Pluş de mătase	45 cm. lat, pr.	Mtr. fl.	1.20 și 1.50			

Depouri enorme în Barchent și Flanelcottons desenuri admirabile în nenumerate nuanțe de color.

Mare asortiment în Mătăsării.

Pentru provincie mostre și jurnale ilustrate gratis și franco.

Magazinul
de mărfuri

D. LESSNER

VIENNA, VI. Mariahilferstrasse Nr. 83.

Souterrain, Parterre, Mezzanin și etagiu prim.

CEAIU veritabilu ostindicu din plantagele

Iui

MORIZ Cavaleru de MANNER

in Assam (India).

Se pote capata in pachete originale numai la

IOSIF VITEZ jun.

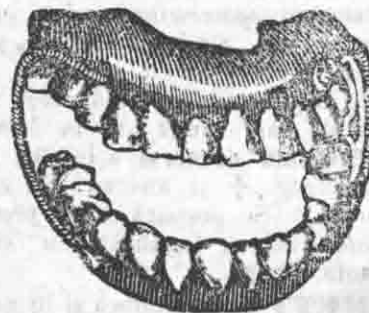
localu pentru delicatesses și dejunare,
Tergulu Inului Nr. 24.

Cu prețurile următoare: 1/4 Kilogram pachetu 2 fl. 30 cr.,
1/8 Kilo pachetu 1 fl. 15 cr., 1/16 Kilo pachetu 58 cr.

Dentistulu

Iosifu Chiorean din Turda,

are onore a aduce la buna cunoscatia on. public, ca in 2
Noemvre st. n. a. c. va sosi in urbiulu CAMPENI,
provăduțu cu cele mai nouă aparate dentistice, și va fi in cuar-
tiratu in casele D-lui Nicodimu Cotișielu

Pregătescu dinți artificiali: unulu seu
toți cu apășarea atmosferei, cuprinși in
auru seu cautschuk, mai departe me
recomandă la totu ce se ține de arta
dentistică.

In călătoria mea voi cerceta și
opidulu Abrudu, unde voi fi cu 5
Noemvre și voi fi incuarteratu la ho-
telulu „Havasikurt.”

Cu totă stima:

Iosifu Chiorean,
dentistu.

Dintre tôte hărtiile pentru țigaretete
este recunoscută de cea mai bună hărtia
de țigaretete veritabilă frantuzescă

„Le Gloria“

fabricaționea d-loru

JOSIFU BARDOU & FILS
in PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de auru, 16 diplome de onore mari,
20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care in sineța și bunătate intrece
tôte celelalte hărtii de țigaretete ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decă fiă-care
cărticică pörtă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuează cu marginele netede seu cres-
tate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adecă intr'o calitate
neintrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpătat in Brașovu la tôte marche-
tăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitantu
mai bunu de tutunu.

38-52

Schimbare de localu.

Carl Fabricius & Fiu

Au onore a avisa pe Onoratulul publicu, că cu
data de 4 Oct. a. c. **prăvălia se află**

in casa proprie

Tergulu Grăului Nr. 8,

și se recomandă și in localulu celu nou a fi onoratu
cu cercetare cătu mai numerosă.

Cu totă stima

CARL FABRICIUS & FIU.

511,5-5

Schimbare de localu.